

10674_page_31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠΟ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1821)

1. Οι πρώτες ιστορικές πληροφορίες για το μετόχι

Σύμφωνα με την παράδοση και τις πληροφορίες που σώζονται στην Ι. Μονή Βατοπαϊδίου Αγίου Όρους, το Καθολικό της Μονής το εγκανίασε ο Πατριάρχης Νεκτάριος (384-397) με την παρουσία του αυτοκράτορα Αρκαδίου. Ο Αρκάδιος επιστρέφοντας από τη Ράμη, όπου δρισκόταν ο αδελφός του Ονώριος, ναυάγησε στο πέλαγος και σώθηκε δγαίνοντας με τη βοήθεια της Παναγίας, σε μια βάτο της Ι. Μονής. Γι' αυτό ευχαρίστησε την Παναγία και πρόσφερε πολλά δώρα στην Ι. Μονή Βατοπαϊδίου. Εκτός των άλλων χάριος, "Τό ώραστερον μετόχιον εἰς τό Περιθεώριον". Έτοι, έγινε συνεχιστής ενός έργου που είχε αρχίσει ο πατέρας του, Μέγας Θεοδόσιος, προσφέροντας πλούσια δώρα στη Μονή για ευχαριστία πρός το Θεό και "ξέλασμό" των αμαρτιών του¹.

1. Η πληροφορία αυτή προέρχεται από τον ματριαριλόσοφο Ιωάννη Κομνημό (1668-1719) ούτος ήταν ένας εκ των Ελλήνων λογίων της Βλαχίας, τύπος κοιμοπολίτικος με πολλές γνωριμίες με τους λογίους της εποχής του και με τους κύκλους της Πατριαρχικής Ακαδημίας και του Φαναρίου (Καραβανάσης, Ελληνες λόγιοι, σσ. 186-187) το 1698 πήγε στο Άγιο Όρος και μετά από τρία χρόνια έγραψε στο Snagov "Προσκυνητάριο του Αγίου Όρους" έργο που από νερις μεταφράστηκε στη ρωσική γλώσσα και επέδρασε στην τέχνη της εποχής του (Καραβανάσης, Ελληνες λόγιοι, σσ. 191-192) εκδόθηκε για δεύτερη φορά στη Βενετία το 1864. Σύμφωνα με πληροφορίες της έκδοσης αυτής το Βατοπαϊδί είναι κτίσμα διαφόρων βασιλέων και προπάτων του μεγάλου Κωνσταντίνου. Ο Μέγας Θεοδόσιος το ανεκάινε για το θαύμα που έγινε στον υό του Αρκάδιο ἔστειλε "ἔξοδα καὶ τεχνίτας ἀριστούς, νά κτισούσκ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον διοῦ εὐρέθηρεν ὁ νίός του, ἐκκλησίαν, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου" (Κομνημός, Προσκυνητάριον, σσ. 24-25). Επίσης τα αδέρφια του Αρκαδίου Ονώριος και Πλακαδία ἔστειλαν βοήθεια για οικοδομή της εκκλησίας: "Χρήματα τε καὶ κτήματα, καὶ τέσσαρας κολώναις πορφυραῖς ἄξιοθέαταις" (Κομνημός, Προσκυνητάριον, σ. 26) η Πλακαδία πηγαίνοντας στον αδελφό της Αρκάδιο στην Κωνσταντινούπολη πέρασε για προσκύνημα από τη Μονή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠΟ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1821)

1. Οι πρώτες ιστορικές πληροφορίες για το μετόχι

Σύμφωνα με την παράδοση και τις πληροφορίες που σώζονται στην Ι. Μονή Βατοπαϊδίου Αγίου Όρους, το Καθολικό της Μονής το εγκανίασε ο Πατριάρχης Νεκτάριος (384-397) με την παρουσία του αυτοκράτορα Αρκαδίου. Ο Αρκάδιος επιστρέφοντας από τη Ράμη, όπου δρισκόταν ο αδελφός του Ονάριος, ναυάγησε στο πέλαγος και σώθηκε διάσωντας με τη βοήθεια της Παναγίας, σε μια βάτο της Ι. Μονής. Γι' αυτό ευχαριστήρια την Παναγία και πρόσφερε πολλά δώρα στην Ι. Μονή Βατοπαϊδίου. Εκτός των άλλων χάριος, “Τό ώραιότερον μετόχιον εἰς τό Περιθεώριον”. Έτοι, έγινε συνεχιστής ενός έργου που είχε αρχίσει ο πατέρας του, Μέγας Θεοδόσιος, προσφέροντας πλούσια δώρα στη Μονή για ευχαριστία πρός το Θεό και “έξιλασμό” των αμαρτιών του¹.

1. Η πληροφορία αυτή προέρχεται από τον ιατροφύλασσοφό Ιωάννη Κομνηνό (1668-1719) ούτος ήταν ένας εκ των Ελλήνων λογίων της Βλαχίας, τύπος κοσμοπολίτικος με πολλές γνωριμίες με τους λογίους της εποχής του και με τους κύκλους της Πατριαρχικής Ακαδημίας και του Φαναρίου (Καραβανάσης, Έλληνες λόγιοι, σ. 186-187) το 1698 πήγε στο Άγιο Όρος και μετά από τρία χρόνια έγραψε στο Snagov “Προσκυνητάριο του Αγίου Όρους” έργο που από νωρίς μεταφράστηκε στη ρωσική γλώσσα και επέδρασε στην τέχνη της εποχής του (Καραβανάσης, Έλληνες λόγιοι, σ. 191-192) εκδόθηκε για δεύτερη φορά στη Βενετία το 1864. Σύμφωνα με πληροφορίες της έκδοσης αυτής το Βατοπαϊδί είναι κτίσμα διαφόρων δασύλεων και προπάντων του μεγάλου Κωνσταντίνου. Ο Μέγας Θεοδόσιος το ανεκαίνισε για το θαύμα που έγινε στον υἱό του Αρκάδιο ἐστεῦλα “ἔξοδα καὶ τεχνίταις ἀριστοῖς, νά κτίσωσιν εἰς τὸν τόπον ἔκεινον ὃποι εὑρέθησεν ὁ τιός του, ἐκκλησίαν, εἰς τημήν τῆς Θεοτόκου” (Κομνηνός, Προσκυνητάριον, σ. 24-25). Επίσης τα αδέρφα του Αρκαδίου Ονάριος και Πλακαδία ἐστείλαν δωρήμα για οικοδομή της εκκλησίας: “Χρήματα τε καὶ κτήματα, καὶ τέσσαρας κολώναις πορφυραῖς ἀξιοθέαταις” (Κομνηνός, Προσκυνητάριον, σ. 26) η Πλακαδία πήραντας στον αδελφό της Αρκάδιο στην Κωνσταντινούπολη πάραις για προσκύνημα από τη Μονή